İndirilme Tarihi

19.11.2026 21:35:02

Ders Kodu	Ders Adı	Teorik	Uygulama	Laboratuvar	Kredi	AKTS
FDB133	Din Eğitimi Tarihi (Tanzimat Öncesi)-I	3,00	0,00	0,00	3,00	7,50

FDB133 - Din Eğitimi Tarihi (Tanzimat Öncesi)-I - Lisansüstü Eğitim Enstitüsü - LEE Felsefe ve Din Bilimleri Ana Bilim Dalı

Genel Bilgiler

Dersin Amacı

Öğrencilerin İslam eğitim tarihindeki kurumları, öğretici ve öğrenci rollerini, öğretim uygulamalarını ve eğitimin desteklenme biçimlerini açıklamaları; eğitim ile dinî, siyasi ve toplumsal koşullar arasındaki ilişkileri tarihsel bağlam içinde değerlendirmeleri amaçlanmaktadır.

Dersin İçeriği

İslam eğitim tarihinde öğretim kurumları ve ortamları; küttâb, saraylar, ulema evleri, mescidler ve medreseler; kütüphaneler ve kitap kültürü; öğreticilerin ve öğrencilerin rolleri, sorumlulukları ve ilişkileri; çocuk eğitimi, eğitimde fırsat eşitliği ve kadınların eğitimi; ilim yolculukları; eğitimin desteklenmesinde himaye ve vakıf sistemi; öğretim halkaları, öğretim kademeleri ve yatılı eğitim; Fâtımîlerde eğitim faaliyetleri ve eğitim, din, siyaset ve toplum ilişkisi.

Dersin Kitabı / Malzemesi / Önerilen Kaynaklar

Çelebi, A. (1983). İslam'da eğitim-öğretim tarihi (A. Yardım, Çev.). İstanbul: Damla Yayınevi.
Ders, kitabın ele aldığı tarihsel dönem ve örneklerle sınırlıdır. Metindeki değerlendirmeler yazarın görüşleri olarak tartışılır; tarihsel kurumlar ve uygulamalar kendi bağlamlarında incelenir.

Planlanan Öğrenme Etkinlikleri ve Öğretme Yöntemleri

Anlatım, soru-cevap, karşılaştırmalı tartışma, metin incelemesi ve tarihsel örnek olay çözümlemesi kullanılır. Haftalık okumalar dersten önce tamamlanır. Vize sınavı 8. haftada yapılır; sorular 9. haftada değerlendirilir ve aynı hafta yeni konu işlenir. Final sınavı akademik takvimdeki sınav döneminde uygulanır. Not ağırlıkları kurumun ders bilgi paketine göre belirlenir.

Ders İçin Önerilen Diğer Hususlar

Öğrencilerin haftalık konularla ilgili okumaları dersten önce yapmaları, temel kavramları ve tarihsel kurumları not almaları, ders içi tartışmalara katılmaları önerilir. Eğitim kurumları ve uygulamaları incelenirken dönemin dinî, siyasi ve toplumsal koşullarının dikkate alınması; kitaptaki görüşlerin farklı kaynaklarla karşılaştırılarak değerlendirilmesi tavsiye edilir.

Dersi Veren Öğretim Elemanı Yardımcıları

Öğretim elemanı yardımcıları yok.

Dersin Verilişi

Yüz yüze eğitim

Dersi Veren Öğretim Elemanları

Dr. Öğr. Üyesi Cevdet Tekin

Ders Öğrenme Çıktıları

1. İslam eğitim tarihinin temel kavramlarını ve başlıca öğretim ortamlarını tanımlar.
2. Mescid, mektep ve medreselerin amaçlarını ve işlevlerini karşılaştırır.
3. Kütüphanelerin ve kitap kültürünün eğitimdeki rolünü açıklar.
4. Öğreticilerin ve öğrencilerin konumlarını, görevlerini ve ilişkilerini tarihsel bağlamda değerlendirir.
5. Çocuk eğitimi, fırsat eşitliği ve kadınların eğitime katılımını kitaptaki görüş ve örnekler üzerinden değerlendirir.
6. Himaye, vakıf ve yatılı sistemlerinin eğitimin sürdürülmesindeki rollerini açıklar.
7. Öğretim içerikleri ile dinî, siyasi ve toplumsal koşullar arasındaki ilişkileri çözümler.
8. Yazarın eğitim tarihine ilişkin yorumlarını kullandığı örnekler ve kanıtlar açısından değerlendirir.

Haftalık İçerikler

Sıra	Teorik	Uygulama	Laboratuvar	Hazırlık Bilgileri	Öğretim Metodları

Sıra	Teorik	Uygulama	Laboratuvar	Hazırlık Bilgileri	Öğretim Metodları	
1	Derse giriş; İslam eğitim tarihinin kapsamı; küttâb ve ilk mektepler. Anlatım, soru-cevap, karşılaştırmalı				Gösterip yaptırma	Anlatım, soru-cevap, karşılaştırmalı tartışma, metin incelemesi ve tarihsel örnek olay çözümlemesi kullanılır. Haftalık okumalar dersten önce tamamlanır. Vize sınavı 8. haftada yapılır; sorular 9. haftada değerlendirilir ve aynı hafta yeni konu işlenir. Final sınavı akademik takvimdeki sınav döneminde uygulanır.
2	Saraylarda ilköğretim; kitapçı dükkânları, ulema evleri, edebiyat salonları ve bâdiye. Anlatım, soru-cevap, karşılaştırmalı				Anlatım, soru-cevap, karşılaştırmalı tartışma, metin incelemesi ve tarihsel örnek olay çözümlemesi kullanılır. Haftalık okumalar dersten önce tamamlanır. Vize sınavı 8. haftada yapılır; sorular 9. haftada değerlendirilir ve aynı hafta yeni konu işlenir. Final sınavı akademik takvimdeki sınav döneminde uygulanır.	
3	Mescidlerde öğretim; mescidden medreseye geçiş ve iki kurum arasındaki farklılıklar. Anlatım, soru-cevap, karşılaştırmalı				Anlatım, soru-cevap, karşılaştırmalı tartışma, metin incelemesi ve tarihsel örnek olay çözümlemesi kullanılır. Haftalık okumalar dersten önce tamamlanır. Vize sınavı 8. haftada yapılır; sorular 9. haftada değerlendirilir ve aynı hafta yeni konu işlenir. Final sınavı akademik takvimdeki sınav döneminde uygulanır.	
4	Medreselerin doğuşu; Nizâmiye, Nûreddin Zengî ve Eyyûbî medreseleri; Nûriyyetü'l-Kübrâ örneği. Anlatım, soru-cevap, karşılaştırmalı				Anlatım, soru-cevap, karşılaştırmalı tartışma, metin incelemesi ve tarihsel örnek olay çözümlemesi kullanılır. Haftalık okumalar dersten önce tamamlanır. Vize sınavı 8. haftada yapılır; sorular 9. haftada değerlendirilir ve aynı hafta yeni konu işlenir. Final sınavı akademik takvimdeki sınav döneminde uygulanır.	
5	Kütüphaneler ve öğretim; kitap kültürü, kataloglama, ödünç verme, personel ve mali yapı. Anlatım, soru-cevap, karşılaştırmalı				Anlatım, soru-cevap, karşılaştırmalı tartışma, metin incelemesi ve tarihsel örnek olay çözümlemesi kullanılır. Haftalık okumalar dersten önce tamamlanır. Vize sınavı 8. haftada yapılır; sorular 9. haftada değerlendirilir ve aynı hafta yeni konu işlenir. Final sınavı akademik takvimdeki sınav döneminde uygulanır.	

Sıra	Teorik	Uygulama	Laboratuvar	Hazırlık Bilgileri	Öğretim Metodları
6	Umumi, yarı umumi ve hususi kütüphaneler; Beytülhikme, Dârülilim ve medrese kütüphaneleri. Anlatım, soru-cevap, karşılaştırmalı				Anlatım, soru-cevap, karşılaştırmalı tartışma, metin incelemesi ve tarihsel örnek olay çözümlemesi kullanılır. Haftalık okumalar dersten önce tamamlanır. Vize sınavı 8. haftada yapılır; sorular 9. haftada değerlendirilir ve aynı hafta yeni konu işlenir. Final sınavı akademik takvimdeki sınav döneminde uygulanır.
7	Öğreticiler ve yönetim ilişkileri; muallim, müeddib, müderris ve muid; sosyal ve mali durumları. Anlatım, soru-cevap, karşılaştırmalı				Anlatım, soru-cevap, karşılaştırmalı tartışma, metin incelemesi ve tarihsel örnek olay çözümlemesi kullanılır. Haftalık okumalar dersten önce tamamlanır. Vize sınavı 8. haftada yapılır; sorular 9. haftada değerlendirilir ve aynı hafta yeni konu işlenir. Final sınavı akademik takvimdeki sınav döneminde uygulanır.
8	Vize Sınavı	İlk yedi haftanın öğrenme çıktıları sınav yoluyla değerlendirilir.			Vize
9	Vize sınav sorularının değerlendirilmesi; müderrislerin görevleri, icazet, ceza ve ödül uygulamaları, kıyafetleri ve mesleki örgütlenme. Anlatım, soru-cevap, karşılaştırmalı				Anlatım, soru-cevap, karşılaştırmalı tartışma, metin incelemesi ve tarihsel örnek olay çözümlemesi kullanılır. Haftalık okumalar dersten önce tamamlanır. Vize sınavı 8. haftada yapılır; sorular 9. haftada değerlendirilir ve aynı hafta yeni konu işlenir. Final sınavı akademik takvimdeki sınav döneminde uygulanır.
10	Öğrenciler; Gazâlî ve İbn Sînâ'da çocuk eğitimi; fırsat eşitliği, yeteneğe göre yöneltme, öğrenim yaşı ve öğrenci sorumlulukları. Anlatım, soru-cevap, karşılaştırmalı				Anlatım, soru-cevap, karşılaştırmalı tartışma, metin incelemesi ve tarihsel örnek olay çözümlemesi kullanılır. Haftalık okumalar dersten önce tamamlanır. Vize sınavı 8. haftada yapılır; sorular 9. haftada değerlendirilir ve aynı hafta yeni konu işlenir. Final sınavı akademik takvimdeki sınav döneminde uygulanır.
11	Öğrencilerin ilim öğrenme çabaları ve yolculukları; kadınların eğitimi ve ilmî faaliyet alanları. Anlatım, soru-cevap, karşılaştırmalı				Anlatım, soru-cevap, karşılaştırmalı tartışma, metin incelemesi ve tarihsel örnek olay çözümlemesi kullanılır. Haftalık okumalar dersten önce tamamlanır. Vize sınavı 8. haftada yapılır; sorular 9. haftada değerlendirilir ve aynı hafta yeni konu işlenir. Final sınavı akademik takvimdeki sınav döneminde uygulanır.

Sıra	Teorik	Uygulama	Laboratuvar	Hazırlık Bilgileri	Öğretim Metodları
12	İlmi himaye edenler; eğitim kurumlarının kurucuları ve öğretim vakıfları. Anlatım, soru-cevap, karşılaştırmalı				Anlatım, soru-cevap, karşılaştırmalı tartışma, metin incelemesi ve tarihsel örnek olay çözümlemesi kullanılır. Haftalık okumalar dersten önce tamamlanır. Vize sınavı 8. haftada yapılır; sorular 9. haftada değerlendirilir ve aynı hafta yeni konu işlenir. Final sınavı akademik takvimdeki sınav döneminde uygulanır.
13	Öğretim halkaları, öğretim kademeleri ve medreselerde yatılı sistem. Anlatım, soru-cevap, karşılaştırmalı				Anlatım, soru-cevap, karşılaştırmalı tartışma, metin incelemesi ve tarihsel örnek olay çözümlemesi kullanılır. Haftalık okumalar dersten önce tamamlanır. Vize sınavı 8. haftada yapılır; sorular 9. haftada değerlendirilir ve aynı hafta yeni konu işlenir. Final sınavı akademik takvimdeki sınav döneminde uygulanır.
14	Öğretim kurumlarına göre ders konuları; Fâtımî Mısır'ında İsmâilîlik, imamet ve zâhir-bâtın anlayışı. Anlatım, soru-cevap, karşılaştırmalı				Anlatım, soru-cevap, karşılaştırmalı tartışma, metin incelemesi ve tarihsel örnek olay çözümlemesi kullanılır. Haftalık okumalar dersten önce tamamlanır. Vize sınavı 8. haftada yapılır; sorular 9. haftada değerlendirilir ve aynı hafta yeni konu işlenir. Final sınavı akademik takvimdeki sınav döneminde uygulanır.
15	Fâtımîlerde öğretim halkaları, şiir ve törenler yoluyla mezhebin yayılması; eğitim, siyaset ve toplum ilişkisi. Anlatım, soru-cevap, karşılaştırmalı				Anlatım, soru-cevap, karşılaştırmalı tartışma, metin incelemesi ve tarihsel örnek olay çözümlemesi kullanılır. Haftalık okumalar dersten önce tamamlanır. Vize sınavı 8. haftada yapılır; sorular 9. haftada değerlendirilir ve aynı hafta yeni konu işlenir. Final sınavı akademik takvimdeki sınav döneminde uygulanır.

İş Yükleri

Aktiviteler	Sayısı	Süresi (saat)
Örnek Olay	14	1,00
Soru-Yanıt	14	1,00
Anlatım	14	2,00
Vize	1	1,00
Final	1	1,00
Ödev	14	1,00
Derse Katılım	14	3,00
Rol Oynama ve Drama	2	3,00
Tartışma	14	1,00
Ters Yüz Öğretim Model	14	1,00
İşbirliğine Dayalı Öğrenme	5	1,00
Teorik Ders Anlatım	14	2,00
Rapor	5	1,00
Ders Sonrası Bireysel Çalışma	14	1,00

Değerlendirme

Aktiviteler	Ağırlığı (%)
Vize	20,00
Final	60,00
Araştırma Sunumu	20,00

LEE Felsefe ve Din Bilimleri Ana Bilim Dalı / Felsefe ve Din Bilimleri (YL) (Tezli) X Öğrenme Çıktısı İlişkisi

	P.Ç. 1	P.Ç. 2	P.Ç. 3	P.Ç. 4	P.Ç. 5	P.Ç. 6	P.Ç. 7	P.Ç. 8	P.Ç. 9	P.Ç. 10
Ö.Ç. 1	3	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Ö.Ç. 2	4	2	1	1	1	1	1	1		2
Ö.Ç. 3	3	2	1	1	1	1	1	1	1	1
Ö.Ç. 4	4	3	1	1	1	1	1	1	1	2
Ö.Ç. 5	3	4	2	1	1	1	1	1	1	3
Ö.Ç. 6	3	3	1	1	1	1	1	1	1	2
Ö.Ç. 7	4	4	1	1	1	1	1	1	1	3
Ö.Ç. 8	3	1	5	1	1	1	1	1	1	1

Tablo :

P.Ç. 1 : Felsefe ve din bilimleri alanındaki kuramları, kavramları ve güncel tartışmaları lisans düzeyini aşan bir derinlikte açıklar.

P.Ç. 2 : Felsefe ve din bilimlerinin alt alanları arasındaki ilişkileri disiplinlerarası bir bakışla değerlendirir.

P.Ç. 3 : Alanındaki klasik ve çağdaş metinleri eleştirel biçimde çözümler.

P.Ç. 4 : Alanına uygun araştırma yöntemlerini seçerek bilimsel bir araştırma tasarlar ve yürütür.

P.Ç. 5 : Bir tez çalışmasını bağımsız olarak planlar ve yürütür.

P.Ç. 6 : Alanındaki bilgiyi güncel kaynaklar ve veri tabanları aracılığıyla eleştirel olarak değerlendirir ve günceller.

P.Ç. 7 : Araştırma bulgularını sözlü ve yazılı olarak akademik yazım kurallarına uygun biçimde sunar.

P.Ç. 8 : Dinî ve felsefi konuları farklı inanç ve dünya görüşlerine sahip kişilerle nesnel ve saygılı bir dille tartışır.

P.Ç. 9 : Bilimsel araştırma ve yayın etiği ilkelerine uygun davranır.

P.Ç. 10 : Felsefe ve din bilimleri alanındaki bilgisini toplumsal sorunların ve din hizmetlerinin anlaşılmasında kullanır.

Ö.Ç. 1 : İslam eğitim tarihinin temel kavramlarını ve başlıca öğretim ortamlarını tanımlar.

Ö.Ç. 2 : Mescid, mektep ve medreselerin amaçlarını ve işlevlerini karşılaştırır.

Ö.Ç. 3 : Kütüphanelerin ve kitap kültürünün eğitimdeki rolünü açıklar.

Ö.Ç. 4 : Öğreticilerin ve öğrencilerin konumlarını, görevlerini ve ilişkilerini tarihsel bağlamda değerlendirir.

Ö.Ç. 5 : Çocuk eğitimi, fırsat eşitliği ve kadınların eğitime katılımını kitaptaki görüş ve örnekler üzerinden değerlendirir.

Ö.Ç. 6 : Himaye, vakıf ve yatılı sistemlerinin eğitimin sürdürülmesindeki rollerini açıklar.

Ö.Ç. 7 : Öğretim içerikleri ile dinî, siyasi ve toplumsal koşullar arasındaki ilişkileri çözümler.

Ö.Ç. 8 : Yazarın eğitim tarihine ilişkin yorumlarını kullandığı örnekler ve kanıtlar açısından değerlendirir.